

Hlásenie o pacientovi s diabetes mellitus – deti
Národný register diabetes mellitus
Metodický pokyn

Obsah

Všeobecná časť	3
Ochrana osobných údajov	3
Spôsob poskytovania údajov do registra.....	3
Vypĺňanie formulára	4
Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov	4
Špecifická časť	5
Zbierané údaje.....	5
Špecifikácia hlásenia	5
Obsahová charakteristika.....	5
Okruh spravodajských jednotiek	5
Špecifikácia modulov v hlásení	5-7

Dátum aktualizácie: 31.10.2024

Vypracoval

MUDr. Alena Cvopová

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava

telefón: +421 257 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

Predložil

PhDr. Zuzana Hološová, PhD. – vedúca oddelenia zdravotných registrov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: zuzana.holosova@nczisk.sk

Ing. Martina Rafajová, PhD. – riaditeľka odboru registrov a zberu údajov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.rafajova@nczisk.sk

Schválil

Ing. Martina Nagyová – riaditeľka sekcie správy zdravotníckych dát

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.nagyova@nczisk.sk

Všeobecná časť

Národné zdravotné registre vedie podľa **zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov ustanovuje **vyhláška MZ SR č. 74 /2014 Z. z.**

Zákon č. 153/2013 Z. z. určuje **povinnosť hlásiť** vybrané ochorenia zdravotníckym zariadeniam Slovenskej republiky, ktorým bolo na základe povolenia Ministerstva zdravotníctva SR pridelené povolenie vykonávať činnosť v danej špecializácii.

Výstupy z príslušných databáz sú podnetom pre optimalizáciu intervenčných opatrení nielen v zdravotnej, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. Ich efektivita by mala určovať stratégiu zdravotnej politiky v SR. Pri správe registrov NCZI úzko spolupracuje s hlavnými odborníkmi MZ SR a ďalšími špecialistami. Obsahová náplň hlásení sa vypracováva v spolupráci s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre danú oblasť alebo klinickým garantom určeným odbornou spoločnosťou. Zohľadňuje klinicko-epidemiologické ukazovatele pre monitorovanie trendu vývoja ochorení s cieľom charakterizovať situáciu na úrovni regionálnej, národnej, ale aj prispievať do medzinárodných databáz.

Ochrana osobných údajov

Informácie zhromažďované v národných zdravotných registroch spĺňajú prísne kritériá na ochranu osobných údajov v informačných systémoch, ktoré sú definované v zákone **č. 18/2018 Z. z.** o ochrane osobných údajov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z registrov preto možno publikovať len súhrnné údaje o výskyte sledovaného ochorenia, ale v žiadnom prípade nie údaje o jednotlivých pacientoch. S osobnými údajmi v registri sa zaobchádza ako so zdravotnou dokumentáciou v zmysle zákona **č. 576/2004 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spôsob poskytovania údajov do registra

Údaje možno poskytovať dvomi spôsobmi:

- A. zasielanie údajov prebieha cez „**Informačný systém zdravotníckych indikátorov**“ prístupný cez webové rozhranie https://www.nczisk.sk/Web_aplikacia_ISZI. Do systému sa užívateľ prihlási pomocou prideleného užívateľského mena a hesla. Prihlasovacie údaje do aplikácie sú identické, ako pri plnení iných vykazovacích povinností voči NCZI.

V prípade, že sa poverí zasielaním údajov iná osoba v rámci PZS, odporúča sa jej vytvoriť referentský prístup pre tento typ záznamu. Postup pre vytvorenie referentských prístupov je uvedený v časti Vysvetlivky v ISZI.

- B. Spravodajská jednotka môže výstupy zo svojho informačného systému (vo forme XML súboru) uložiť cez zabezpečenú sieť do informačného systému ISZI aj využitím funkcionality Upload alebo Webovou službou a to podľa príslušných XML dátových rozhraní zverejnených na webovom sídle NCZI.

V prípade otázok týkajúcich sa **funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI** kontaktujte NCZI prostredníctvom [Kontaktného centra NCZI](#), alebo prostredníctvom mailovej adresy podatelna@nczisk.sk s uvedením IČO príslušného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Vypĺňanie formulára

Každé hlásenie je rozdelené do niekoľkých častí (**modulov**). Základne moduly identifikujú zariadenie a hlásenú osobu. Je potrebné uviesť rodné číslo, z ktorého sa v niektorých hláseniach automaticky prepočíta dátum narodenia.

Ďalšie moduly sú špecifické, týkajú sa obsahového zamerania ukazovateľov, ktoré sú v hlásenom prípade sledované z rôzneho hľadiska s očakávanými epidemiologickými výstupmi. Podľa potreby je zadanie príslušného ukazovateľa obmedzené na výber zo zoznamu hodnôt (číselníky).

Pri každom uložení hlásenia prebehne kontrola vyplnenia všetkých povinných položiek. Ak niektoré **povinné položky** (označené *) nie sú vyplnené, objaví sa oznam, ktorý užívateľa naviguje na chýbajúcu položku. Pri chybnom zadaní kontrolovaného údaju sa v danom riadku zobrazí červený výkričník a upozornenie o akú chybu sa jedná. Kým sa v hlásení nachádzajú chyby, hlásenie ostáva rozpracované a nemôže sa odoslať, kým sa chyby neodstránia.

Po vyplnení formulára sa stlačí tlačidlo „ukončiť úpravu“ alebo „uložiť priebežne“. Rozpracované hlásenia možno pred odoslaním kedykoľvek upravovať. Po stlačení tlačidla „Odoslať“ už nie je možné hlásenie upravovať, odoslané hlásenia sú pre spravodajskú jednotku dostupné len na čítanie. Ak SJ zistí chybu už v odoslanom hlásení, môže požiadať NCZI o spätné odoslanie na opravu.

Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov

Ak má lekár záujem o zaslanie údajov vlastných pacientov, ktoré poskytol národnému registru, odošle mailom krátky text s požiadavkou na adresu info@nczisk.sk. Táto možnosť môže byť modifikovaná v zmysle zákona na ochranu osobných údajov, za predpokladu, že informačne systémy SJ budú databázu takýchto pacientov ukladať primárne v IS SJ.

Pokiaľ nejde o pacientov ošetrojúceho lekára, resp. lekára, ktorý prípady do registra hlásil, individuálne údaje o zdravotnom stave jednotlivcov nie sú poskytované. Klinický garant príslušného registra (zvyčajne hlavný odborník MZ SR) má možnosť požiadať o databázu príslušného registra, redukovanú o základné identifikačné údaje pacienta.

Špecifická časť

Zbierané údaje

V národnom registri pacientov s diabetes mellitus sa zhromažďujú a spracovávajú údaje o pacientoch s chorobou: diabetes mellitus (E10.01 – E14.91).

Štruktúra ukazovateľov v registri je koncipovaná pre 2 rôzne cieľové skupiny pacientov, u ktorých sú okolnosti vzniku diabetes rozdielne, čo si vyžaduje aj špecifický prístup v komplexnej starostlivosti o pacienta s DM. Národný register pacientov s diabetes mellitus sa člení na: register diabetes mellitus – deti a register diabetes mellitus – dospelí. Hlásenia sa zadávajú do systému ISZI do 31.12. príslušného roku, kedy bol diabetes mellitus diagnostikovaný, s možným dohlásením začiatkom januára, ak pacient nebol koncom roku ešte prepustený.

Špecifikácia hlásenia

Tento metodický pokyn sa týka hlásenia „Hlásenie o pacientovi s diabetes mellitus – deti“ (ZR_DM_DE).

Obsahová charakteristika

Predmetom zberu a spracovania dát v tomto národnom registri sú vybrané epidemiologické a klinické údaje o pacientoch s diabetes mellitus (DM). Údaje z hlásení do národného registra pacientov s diabetes mellitus sú východiskom pre získavanie informácií o trendoch vo vývoji diabetes mellitus podľa prioritných zdravotných a demografických ukazovateľov na národnej i regionálnej úrovni. Cieľom registra je prispieť k analýze efektivity intervenčných postupov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (s dôrazom na kvalitu života pacientov) a k realizácii preventívnych programov v populácii.

Okruh spravodajských jednotiek

Poskytovateľ **ústavnej** zdravotnej starostlivosti s oddelením: pediatrika endokrinológia a diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy.

Poskytovateľ **ambulantnej** zdravotnej starostlivosti prevádzkujúci ambulanciu: pediatickej endokrinológie a diabetológie a porúch látkovej premeny a výživy.

Špecifikácia modulov v hlásení

Predmetné hlásenie pozostáva z deviatich modulov.

Identifikácia zariadenia (Modul 00)

Do systému sa môžu prihlásiť a prispievať len oslovené spravodajské jednotky. Po otvorení formuláru sú požadované identifikačné údaje vyplnené automaticky. Ako kontaktná osoba sa uvádza meno lekára zodpovedného za vyplnenie hlásenia.

Identifikačné údaje pacienta (Modul 01)

Rodné číslo, meno a priezvisko sa zadá podľa preukazu totožnosti, ide o povinné položky. Podľa rodného čísla sa po stlačení tlačidla „Uložiť priebežne“ automaticky dopočíta dátum narodenia, vek pacienta a určí sa pohlavie. Miesto bydliska – názov obce sa vyberá z číselníku, kód obce sa vo formulári nastaví automaticky. Ide o povinnú položku, označenú *, v prípade ak sa nevyplní, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať, rovnako je povinná aj ulica trvalého bydliska.

Stanovenie diagnózy, špecifikácia diabetu (Modul 02)

Číslom sa vypíše rok, v ktorom bola pacientovi prvý krát stanovená diagnóza diabetes mellitus. Určí sa typ diabetu.

Z číselníka sa zvolí, o ktorý typ DM ide:

1. typ 1. – inzulín dependentný diabetes mellitus (IDDM)
2. typ 2. – inzulín non-dependentný diabetes mellitus (NIDDM)
3. gestačný DM
5. iný špecifický typ

Predpokladá sa, že diagnóza je stanovená podľa kritérií európskej diabetologickej spoločnosti. Gestačný diabetes mellitus je možné zvoliť, len ak sa jedná o ženu. Ak nie je možné vybrať z prvých troch uvedených možností, zvolí sa typ iný a slovom sa vypíše o aký typ sa jedná napr. MODY.

Rodinná anamnéza I. – ochorenia v rodine (Modul 03)

V súvislosti s rodinnou anamnézou uvádza sa či rodičia a súrodenci nemajú jeden z typov diabetu, obezitu, ochorenie štítnej žľazy alebo celiakiu. Uvedie sa počet bratov a sestier (rodinná anamnéza II – Modul 04).

Osobná anamnéza (Modul 05)

Z osobnej anamnézy sa vyplní pôrodná výška, váha a gestačný vek.

Predchorobie a klinické príznaky DM (Modul 06)

V predchorobí je zmienka o prekonaní akútnej infekcie pred DM. Je potrebný výber z číselníka (01 – infekť horných dýchacích ciest 02 – infekť dolných dýchacích ciest 07 – iné akútne ochorenie /napr. infekčné/ 08 – parotitída 09 – Covid-19 10 – bez infekcie), ak ochorenie nie je uvedené, treba ho uviesť v textovom poli. Rovnako je potrebné uviesť aj čas prekonanej infekcie pred zistením DM (v týždňoch) a informáciu, či dieťa užívalo alebo neužívalo kortikosteroidy. Špecifické klinické príznaky pred zistením DM sú označené ako bulové položky, ktoré treba zaškrtnúť (polydipsia, polyúria, polyfágia, balanitída/vulvitída, neprimeraná únava, pokles hmotnosti, prípadne žiaden z uvedených klinických príznakov).

Vyšetrenia pri prijatí do nemocnice (Modul 07)

Z vyšetrení pri prijatí sa sleduje výška, váha, vstupná glykémia, hodnota vstupného glykovaného hemoglobínu, ketoacidóza (áno/nie), vyšetrenie C peptidu (áno/nie), laboratórne

vyšetrenia HLA (robené/nerobené), v prípade ak je robené uviesť aj výsledok vyšetrenia HLA. Okrem vstupnej glykémie, všetky uvedené položky sú povinné, treba ich vyplniť.

Liečba pri prepustení, komplikácie (Modul 08)

Uvádza sa denná dávka inzulínu pri prepustení, počet podaní inzulínu denne, údaj, či dieťa používa inzulínovú pumpu (áno/nie) alebo inú medikamentóznú liečbu. Z komplikácií sa treba vyjadriť k retinopatii, nefropatii a neuropatii (výber z číselníka, či sú prítomné alebo bez týchto komplikácií, prípadne nevyšetrené). Je potrebné sa vyjadriť ku každej možnosti samostatne. Na záver modulu treba uviesť hmotnosť pri prepustení. Okrem uvedenia počtu podaní inzulínu denne, všetky ostatné položky v module sú povinné a je potrebné ich vyplniť.

Poznámky (Modul 09)

Do poznámky sa uvádzajú doplňujúce informácie o pacientovi.

V prípade otázok a nejasností k metodickému pokynu, kontaktujte: MUDr. Gabriela Trnková, Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, telefón: +421 904 874 344, e-mail: gabriela.trnkova@nczisk.sk

V prípade otázok ohľadom vyplňania formuláru týkajúce sa funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI, kontaktujte NCZI prostredníctvom Kontaktného centra NCZI alebo prostredníctvom mailovej adresy: podatelna@nczisk.sk